

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถเขียนสรุปในหัวข้อ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อพัฒนาแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนเรื่องมารยาทไทยในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
3. เพื่อประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอน จากการใช้แบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนที่สร้างขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ต้นแบบ จำนวน 4 รูป ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินจากกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม และการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 65 รูป/คน เพื่อให้รู้ถึงสภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การให้การสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การพัฒนาศักยภาพ การ

ปรับปรุงโครงสร้างองค์การ ภาวะผู้นำ และการทำงานเป็นทีม ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การสร้างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา

วันอาทิตย์

การร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ประกอบด้วย 1.หลักการและเหตุผล 2.วัตถุประสงค์ 3.การเสริมสร้างพลังอำนาจ 4. มารยาทไทย

การประเมินร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ผู้วิจัยได้นำร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ในการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2558 โดยพิจารณาด้าน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ของแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอน ในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 3 การประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา

วันอาทิตย์

เป็นการนำแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่ได้สร้างขึ้น ไปใช้ในการอบรมครูผู้สอน จำนวน 30 คน โดยใช้รูปแบบ Pretest - Posttest Design โดยทำการประเมินในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.การประเมินพลังอำนาจผู้เข้ารับการอบรม

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามพลังอำนาจครูผู้สอน จำนวน 35 ข้อ ให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test แบบ Dependent Sample

2.การประเมินทักษะด้านมารยาทไทย

ผู้วิจัยดำเนินการ โดยการให้ครูที่เข้ารับการอบรมปฏิบัติทำมารยาทไทย ตามบทบาทสมมุติ ที่ผู้เชี่ยวชาญด้านมารยาทไทยกำหนดขึ้น และประเมินผลตามเกณฑ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านมารยาทไทย ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test แบบ One Sample

3.การวัดเจตคติครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่เข้ารับการอบรมต่อการสอนวิชามารยาทไทย

ผู้วิจัยดำเนินการ โดยการให้ครูเข้าอบรม เมื่อเสร็จแล้วก็ดำเนินการวัดเจตคติหลังการอบรมเสร็จแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินการพัฒนาแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีดังนี้

1.สภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.69) และรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับดังนี้ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.68) ด้านการปรับปรุงโครงสร้าง ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.63) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.66) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.72) ด้านการให้การสนับสนุน ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.71) ด้านการพัฒนาศักยภาพ ($\bar{X} = 3.95$, S.D.= 0.78)

2. การสร้างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ องค์ประกอบของกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอน ประกอบด้วย 1) การให้การสนับสนุน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การพัฒนาศักยภาพ 4) การปรับปรุงโครงสร้าง องค์การ 5) ภาวะผู้นำ และ 6) การทำงานเป็นทีม สำหรับแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นคู่มือในการอบรมเรื่อง มารยาทไทย เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการถ่ายทอดความรู้เรื่องมารยาทไทยแก่เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ แบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอน ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ การเสริมสร้างพลังอำนาจเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทไทยและภาพประกอบการปฏิบัติทำมารยาทไทยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำขึ้นใหม่ และผลการตรวจสอบร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ พบว่า ร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้อง และเป็นประโยชน์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปปรับเพิ่มในเรื่องมารยาททางวาจา

3. การประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการประเมินจากการอบรมได้ 3 ประเด็น คือ

3.1 ผู้เข้ารับการอบรม มีผลการประเมินพลังอำนาจครูหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X}=4.73, S.D.=0.34$) รองลงมา คือด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\bar{X}=4.62, S.D.=0.29$) ด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน ($\bar{X}=4.61, S.D.=0.34$) ด้านการยึดมั่นผูกพันองค์กร ($\bar{X}=4.60, S.D.=0.37$) ด้านความรับผิดชอบในงาน ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.37$) ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.36$) และด้านความเป็นอิสระ ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.35$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้เข้ารับการอบรม มีทักษะทางมารยาทไทยสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือเรื่องการเดินทางผ่านผู้ใหญ่ขณะนั่งเก้าอี้ ($\bar{X}=2.71, S.D.=0.49$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.71 รองลงมาคือเรื่องการประเคนสิ่งของแก่พระสงฆ์ ($\bar{X}=2.57, S.D.=0.53$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.57 การไหว้ผู้มีพระคุณ ($\bar{X}=2.43, S.D.=0.53$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.43 การไหว้บุคคลทั่วไป ($\bar{X}=2.43, S.D.=0.53$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.43 การกราบบุคคล ($\bar{X}=2.43, S.D.=0.53$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.43 การประเมินเรื่องการนั่งพับเพียบ ($\bar{X}=2.43, S.D.=0.53$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.43 การไหว้พระ ($\bar{X}=2.29, S.D.=0.49$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.29 การกราบพระแบบเบญจางคประดิษฐ์ ($\bar{X}=3.29, S.D.=0.49$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.29 การส่งสิ่งของให้ผู้ใหญ่ขณะยืน ($\bar{X}=2.29, S.D.=0.49$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.29 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแล้วพบว่า หลังการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเรื่องการประเคนสิ่งของแก่พระสงฆ์ และการเดินทางผ่านผู้ใหญ่ขณะนั่งเก้าอี้ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผู้เข้ารับการอบรม มีเจตคติต่อการสอนวิชามารยาทไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วิชามารยาทไทยมีความสำคัญต่อบุคคลทุกระดับ และวิชามารยาทไทย เป็นวิชาที่มีความสำคัญ ควรมีการถ่ายทอดไปยังเด็ก เยาวชน และผู้สนใจ ($\bar{X}=4.90, S.D.=0.31$) รองลงมาคือวิชามารยาทไทยเป็นวิชาที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ($\bar{X}=4.83, S.D.=0.38$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือวิชามารยาทไทย เป็นวิชาที่สอนยากมาก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47, S.D.=1.33$)

อภิปรายผล

การพัฒนาแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.69) และรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.68) โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำงานร่วมกันเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.77) ด้านการปรับปรุงโครงสร้าง ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.63) โดยผู้บริหารมีการแต่งตั้งให้ครูผู้สอนเป็นคณะกรรมการบริหารงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.83) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.66) โดยผู้บริหารให้อิสระแก่ครูผู้สอนในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานของตนเอง และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.71) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.72) โดยผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.83) ด้านการให้การสนับสนุน ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.71) โดยผู้บริหารจัดหาวัสดุสำหรับการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.90) และด้านการพัฒนาศักยภาพ ($\bar{X} = 3.95$, S.D.= 0.78) โดยผู้บริหารมีส่วนช่วยให้ครูผู้สอนคิดแก้ปัญหาทางงานของครูผู้สอนอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.87) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่าสภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ด้านการพัฒนาศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย จึงสมควรที่จะจัดให้มีการอบรมเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวานาด ไชยมาศ (2556) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในภาวะผู้นำทางวิชาการของครู พบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ในการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรมและพัฒนาคน ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ และความคิด 2) เจตคติ และ 3) ทักษะ

2. การสร้างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

องค์ประกอบของกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้ 1) การทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดของ Tebbitt (1993), Zimmerman (2000), สมชาย บุญศิริเกสัช (2545), บุรฉิลา ชาติปัญญา และคณะ (2554) ที่มี

การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรเข้าใจและเห็นความสำคัญ
 ของการทำงานเป็นทีม 2) การปรับปรุงโครงสร้าง สอดคล้องกับแนวคิดของ Blasé & Blasé (1994),
 Kinlaw (1995), Berman & West; Lashley (1997), Day (1999) และยุวธิดา ซาปัญญา และคณะ
 (2554) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดโครงสร้างองค์การต้องเอื้อต่อการทำงาน เพิ่มความอิสระในการทำงาน
 ลดความเป็นทางการและสิ่งครอบงำ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิด
 ของ Blasé & Blasé (1994), Berman & West; Lashley (1997), Day (1999), Kanpol (1999), สมชาย
 บุญศิริเกสซ์ (2545), และยุวธิดา ซาปัญญา และคณะ (2554) ที่กล่าวไว้ว่า การให้บุคลากร ทีมงาน มี
 ส่วนร่วมและสามารถตัดสินใจได้เองในเรื่องเกี่ยวข้องกับการทำงานในหน้าที่ 4) ด้านภาวะผู้นำ
 สอดคล้องกับแนวคิดของ Blasé & Blasé (1994), Short & Greer (1997), สมชาย บุญศิริเกสซ์ (2545)
 และยุวธิดา ซาปัญญา และคณะ (2554) มีการส่งเสริมภาวะผู้นำของครู 5) ด้านการให้การสนับสนุน
 สอดคล้องกับแนวคิดของ Tebbitt (1993), Blasé & Blasé (1994), Berman & West; Lashley (1997),
 Day (1999), Zimmerman (2000), สมชาย บุญศิริเกสซ์ (2545) และยุวธิดา ซาปัญญา และคณะ
 (2554) ในการช่วยเหลือ สนับสนุนทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ได้ สนับสนุนการเข้ารับการอบรม
 สัมมนา ให้โอกาสพัฒนาการทำงานร่วมกัน ให้เวลา ให้คำแนะนำและพัฒนางานของครู และ
 6) การพัฒนาศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Blasé & Blasé (1994), Kinlaw (1995), Short &
 Greer (1997), Kanpol (1999) และยุวธิดา ซาปัญญา และคณะ (2554) กล่าวไว้ว่า การพัฒนา
 ศักยภาพครู โดยการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม ศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน ร่วมกิจกรรม
 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ความสามารถในการแก้ปัญหา เทคนิค
 การปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงและสร้างสรรค์งานตามความต้องการ พัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ
 ความสามารถแก่บุคลากรในการทำงาน

แบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มี
 วัตถุประสงค์เพื่อเป็นคู่มือในการอบรมเรื่อง มารยาทไทย เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปเป็น
 แนวทางในการถ่ายทอดความรู้เรื่องมารยาทไทยแก่เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ แบบการเสริมสร้าง
 พลังอำนาจครูผู้สอน ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทไทยภาพประกอบการปฏิบัติมารยาทไทย
 ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำขึ้นใหม่ และผลการตรวจสอบร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจ
 ครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ พบว่า ร่างแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้อง และเป็น ประโยชน์

3. การประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวัน อาทิตย์ จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการประเมินจากการอบรมได้ 3 ประเด็น คือ

3.1 ผู้เข้ารับการอบรม มีผลการประเมินความรู้เรื่องพลังอำนาจครูหลังการอบรมสูงกว่า ก่อน การอบรมทุกข้อ

3.2 ผู้เข้ารับการอบรม มีทักษะด้านมารยาทไทยสูงขึ้น

การประเมินทักษะด้านมารยาทไทย ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ:การ เสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ครูผู้สอนมีผล การประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกข้อ ผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์การ ประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านมารยาทไทย โดยก่อนการประเมิน มีการบรรยายให้ความรู้พร้อมกับการ สาธิตแนวปฏิบัติด้านมารยาทไทย และแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านมารยา ทยไทยเป็นผู้ถ่ายทอด จากนั้นประเมินภาคปฏิบัติผู้เข้ารับการอบรม โดยกำหนดโจทย์ที่ทำการยาทยไทย และแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น กลุ่ม ๆ ละ 7 คน แสดงบทบาทสมมุติตาม โจทย์ที่กำหนด ซึ่งผู้เข้า รับการอบรมมีผลการประเมินด้านทักษะผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรูป/คน แสดงให้เห็นว่าหลังจาก ได้รับการฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติได้ทันที

3.3 ผู้เข้ารับการอบรม มีเจตคติต่อการสอนมารยาทยไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มากที่สุดคือ วิชามารยาทยไทยมีความสำคัญต่อบุคคลทุกระดับ และ วิชามารยาทยไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญ ควรมีการถ่ายทอดไปยังเด็ก เยาวชน และผู้สนใจ มีเจตคติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D.= 0.31) และรองลงมาคือ วิชามารยาทยไทยเป็นวิชาที่ทำให้ เกิดความภาคภูมิใจ มีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D.= 0.38)

การอบรมเชิงปฏิบัติการ:การเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ เป็นการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนโดยผ่านกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การแสดงบทบาทสมมุติ การประเมินความรู้ ทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับเดิมทรัพย์ จันเพชร (2556) กล่าวถึงเทคนิคการฝึกอบรมว่า มีความหลากหลายแต่จำเป็นต้องเลือกใช้ที่ เหมาะสม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้คิด ได้ปฏิบัติ โดยการอบรมครูผู้สอน ใช้การบรรยาย (lecture) การสาธิต (Demonstration) การระดมสมอง (brainstorming) การแสดงบทบาทสมมุติ

(role playing) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) และสิวนาด ไชยมาศ (2556) พบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ในการพัฒนา คือ การฝึกอบรมและพัฒนาคน ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้และความคิด 2) เจตคติ และ 3) ทักษะ นอกจากนี้ เดิมทรัพย์ จันทเพชร (2556) ยังกล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติของบุคลากร เฉพาะเจาะจง เฉพาะเรื่อง ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้ การอบรมยังมีประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม ดังที่สมคิดบางโม (2551) กล่าวคือ เป็นการเพิ่มความรู้ ความสามารถ และเพิ่มคุณค่าให้แก่ตนเอง ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อร่วมงานและองค์กร รู้จักคนมากขึ้น การปฏิบัติงานสะดวกขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการส่งผลให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี โดยผู้เข้ารับการอบรมมีผลการประเมินหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม สอดคล้องกับวรวิมล จิรสุนทรธรรม (2553) พบว่า ผลการประเมินหลังการทดลองใช้หลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการประเมินก่อนใช้หลักสูตร ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ เนื่องจากหลักสูตรมีการจัดการเรียนรู้แบบการมีส่วนร่วม มีกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย เช่น การเรียนรู้จากสภาพจริง การแสดงบทบาทสมมุติ และการเล่นเกมต่าง ๆ สำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดขึ้น ส่งผลให้ครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีพลังอำนาจ ทั้ง 7 ด้าน สอดคล้องกับสุदारัตน์ วัฒนพฤกษา (2552) ในเรื่องการใช้เทคนิคการเสริมสร้างพลังอำนาจในบุคคล จะนำไปสู่การรับรู้คุณค่าของตนเอง รู้ว่าตนเองมีประโยชน์ ส่งผลให้มีพฤติกรรมในทางที่ดี สามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ วิธีการเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจให้ครูผู้สอน โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจ เคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง และวิทยากรบางท่านเป็นศิลปินแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ต้องจัดอบรมให้ความรู้เรื่องใหม่ ๆ แก่ครูผู้สอน เพื่อพัฒนาทักษะในการทำงาน สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์อื่น ๆ เพื่อนำกลับมาประยุกต์ หรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือวิธีการสอนให้เกิดประสิทธิภาพขึ้น

1.2 แบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ที่ผู้วิจัยสร้างชิ้นนั้น มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อใช้เป็นคู่มือในการอบรมเรื่องมารยาทไทย สำหรับครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการถ่ายทอดความรู้เรื่องมารยาทไทยแก่เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจที่เข้ามาศึกษาหาความรู้ในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

นอกจากนี้ แบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ยังเหมาะสำหรับผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ศาสนพิธีกร วิทยากร พิธีกร ผู้ดำเนินรายการ ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติด้านมารยาทไทยที่ถูกต้อง เหมาะสม เนื่องจาก แบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่ผู้วิจัยสร้างชิ้นนี้ ประกอบด้วยแนวปฏิบัติทำมารยาทไทย ที่มีความสำคัญ ความจำเป็นและใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย 6 ท่าการปฏิบัติ ได้แก่

1) การแสดงความเคารพ 2) การส่งและการรับสิ่งของ 3) การขึ้น 4) การเดิน 5) การนั่ง 6) การนอน

ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงควรส่งเสริม สนับสนุนให้แบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีการเผยแพร่อย่างแพร่หลาย ครอบคลุม ทุกกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากความสำคัญและคุณค่าของมารยาทไทยที่มีต่อคนทุกระดับ ทุกเพศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินเจตคติของผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นครูผู้สอน วิชาศาสนพิธีและมารยาทไทยในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีต่อการสอนวิชามารยาทไทย พบว่า มารยาทไทยมีความสำคัญต่อบุคคลทุกระดับ ควรมีการถ่ายทอดไปยังเด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ เพราะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นรายภาคและทุกจังหวัดในโอกาสต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในวิชาอื่น ๆ

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหาสื่อสำหรับการเรียนการสอนเรื่องมารยาทไทย ให้แก่ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ทุกแห่ง เพื่อให้เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ มีแนวทางการปฏิบัติมารยาทไทย ที่ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นแนวทางเดียวกัน